УДК 821.111(71)-31-93
DOI https://doi.org/10.32782/2410-0927-2022-16-22

Катерина НІКОЛЕНКО
аспірантка кафедри світової літератури, Львівський національний університет імені Івана Франка, вул. Університетська, 1, Львів, Україна, 79007
ORCID: *0000-0002-1299-8483*

Бібліографічний опис статті: Ніколенко, К. (2022). Різновиди точок зору в романі «Енн із Острова Принца Едварда» Л. М. Монтгомері. *Актуальні питання іноземної філології*, 16, 150–156, doi: https://doi.org/10.32782/2410-0927-2022-16-22

РІЗНОВИДИ ТОЧОК ЗОРУ В РОМАНІ «ЕНН ІЗ ОСТРОВА ПРИНЦА ЕДВАРДА» Л. М. МОНТГОМЕРІ

У статті висвітлено теоретичні засади поняття «точка зору» як однієї з провідних категорій сучасної наратології (у концепціях Ф. Штанцеля, Ж. Женетта, В. Шміда, М. Флудернік, Б. Успенського). На підставі тексту роману «Енн із Острова Принца Едварда» канадської письменниці Люсі Мод Монтгомері розглянуто специфіку наративних стратегій, що застосовує авторка для характеристики персонажів, явищ і ситуацій, зокрема способи зміни та перемикання точок зору (у перцептивному, мовному, ідеологічному планах). Встановлено, що індивідуальному стилю Л. М. Монтгомері притаманна постійна зміна наративних позицій персонажів (у цьому аспекті слід відзначити розмаїття точок зору, представлених у романі: наприклад, дорослого/дитини, чоловіка/жінки (хлопчика/дівчинки), романтика/філістера тощо). Індивідуальність точки зору кожного персонажа (Енн Ширлі, Філіппа Гордон, Рубі Джилліс, Гілберт Блайт тощо) втілено з допомогою яскравої персонально маркованої мови, фразеології, особистісних оцінок подій тощо. Використання системи вставних оповідей, уведених в основний текст роману у формі листів, дозволяє авторці розкрити особливості точок зору різних персонажів (пані Рейчел Лінд, Деві, Стелла Мейнард та ін.), навіть якщо вони не беруть безпосередньої участі в зображених подіях. Змалювання подій крізь призму «дитячого погляду», що нерідко виявляється більш точним і щирим, аніж «погляд дорослих» (позаяк ще не обтяжений суспільними умовностями й стереотипами), дозволяє авторці вплести в канву роману елементи викривального пафосу і висміяти окремі аспекти традиційних норм, правил і цінностей. Встановлено, що образ наратора є близьким до біографічного автора, проте не тотожний йому. Образ автора у Л. М. Монтгомері є імпліцитним, авторська позиція висловлюється не прямо, а опосередковано (через художні колізії, алюзії та ремінісценції, контрасти, авторську іронію та ін.).

Ключові слова: *канадська література, Л. М. Монтгомері, роман виховання, точка зору, наратор, образ, мотив.*

Kateryna NIKOLENKO
PhD student of World Literature Department, Ivan Franko National University of Lviv, 1 Universytetska St., Lviv, Ukraine, 79007
ORCID: *0000-0002-1299-8483*

To cite this article: Nikolenko, K. (2022). Riznovydy tochok zoru v romani "Enn iz Ostrova Prynca Edvarda" L. M. Monthomeri [Different points of view in "Anne of the Island" by L. M. Montgomery]. *Current Issues of Foreign Philology*, 16, 150–156, doi: https://doi.org/10.32782/2410-0927-2022-16-22

DIFFERENT POINTS OF VIEW IN "ANNE OF THE ISLAND" BY L. M. MONTGOMERY

The paper aims to determine the different types of characters' perspectives, the explicit and implicit factors influencing the switch thereof, and the literary means illustrating the dynamics of perspective switch in Lucy Maud Montgomery's critically acclaimed novel "Anne of the Island." In order to establish a solid theoretical basis on which to conduct our research, the paper first explores the concept of "perspective" (also known as "focalisation" or "point of view") as an essential category in the realm of modern narratology (as explored by F. K. Stanzel, M. Fludernik, G. Genette, W. Schmid, B. Uspensky). Then, based on the novel by L. M. Montgomery, we seek to explore the specificity of narrative strategies employed by the author, namely the ways in which she secures a transition from one perspective to another (in terms of perception, language, ideology etc). It is postulated that L. M. Montgomery's individual style is

characterized by the constant switch of the characters' narrative positions (in this regard, we should note the diversity of perspectives represented in the novel, as well as the fact that these may often be antagonistic to one another: e. g. perspective of a child/adult, woman/man (girl/boy), Romantic/Philistine etc). The individual flair of every character's perspective (Anne, Matthew, Mrs. Rachel Lynde etc) is achieved through vivid linguistic means, the use of phraseology, personal remarks etc. These are most discernible in letters from different characters (Mrs. Rachel Lynde, Davy, Stella Maynard etc), even if these characters don't directly participate in the narrated events. By utilizing the child perspective (which often turns out to be far more astute and sincere than the adult perspective), the author is able to incorporate elements of poignant social criticism into her novel and make fun of particular norms, rules and values most commonly associated with traditional society. The narrator appears to be close to the implied author; however they are not the same. The implied author in L. M. Montgomery's works is implicit – their perspective is expressed not directly, but through allusions, contrasts, irony etc.

Key words: *Canadian literature, L. M. Montgomery, Bildungsroman, point of view, narrator, image, motive.*

Постановка проблеми. Творчість письменниці Люсі Мод Монтгомері небезпідставно вважають одним із найяскравіших феноменів англомовної літератури Канади початку XX ст. Спираючись на традиції, закладені сестрами Бронте і Джордж Еліот, авторка прагнула відтворити у своїх романах унікальність і різноаспектність досвіду жінки, яка шукає свій шлях у буремному світі. Відповідно дослідження галереї образів «жінок у складному переплетенні суспільних взаємин» (Rubio, 2010, p. 107), що зображені в романах Л. М. Монтгомері, дозволяє виявити складність і розмаїття «жіночих поглядів» на дійсність, з'ясувавши таким чином особливості репрезентації жіночої суб'єктивності у творах канадської мисткині.

Незважаючи на те, що серія романів «Енн із Зелених Дахів» ("Anne of Green Gables", 1908–1942) належить до найвідоміших творів Л. М. Монтгомері, наративна структура роману «Енн із Острова Принца Едварда» залишається недостатньо дослідженою у вітчизняному і світовому літературознавстві. Увагу канадських і американських дослідників привертали окремі поетикальні аспекти даного твору (Brennan, 1995; Epperly, 2014; Scarth, 2020), водночас особливості наративних стратегій, що застосовує авторка для характеристики персонажів, явищ і ситуацій, потребують детальнішого вивчення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Поняття «точка зору» (англ. *point of view*), уперше введене в науковий обіг Г. Джеймсом в есе «Мистецтво роману» (1884) й згодом уточнене П. Лаббоком, належить до провідних категорій наратології. У літературознавстві існує чимало типологій «точок зору» (Ф. К. Штанцель, Ж. Женетт, Цв. Тодоров, Ж. Пуйон, М. Баль, Я. Лінтфельт, Ш. Ріммон-Кенан, Б. Успенський, В. Шмід та ін.), що відрізняються за термінологією і засадничими методологічними принципами, водночас проблема точності й повноти цих типологій залишається відкритою. Розглянемо основні наукові підходи до проблеми класифікації «точки зору» («перспективи», «фокалізації») у світовому літературознавстві.

Типологія наративних ситуацій, запропонована Ф. К. Штанцелем, ґрунтується на трьох опозиціях: 1) опозиція особи (ідентичність – неідентичність сфер існування наратора й персонажа), 2) опозиція перспективи (внутрішня – зовнішня точка зору), 3) опозиція способу/модусу повістування (наратор – рефлектор). Відповідно кожна із трьох окреслених науковцем наративних ситуацій може бути охарактеризована через домінування одного із полюсів вищезгаданих опозицій: 1) першоособова наративна ситуація (домінування ідентичності сфер існування наратора й персонажа, причетність їх до єдиного фікційного світу); 2) авторська наративна ситуація (домінування зовнішньої точки зору (нім. *Außenperspektive*), що виявляється у «винесенні» наратора за межі світу персонажів); 3) персонажна наративна ситуація (домінування модусу рефлектора, очима якого читач «бачить» репрезентовану в романі історію) (Stanzel, 2015).

М. Флудернік вважає однією з основних компетенцій наратора можливість змінювати хронологічну послідовність подій і обирати найбільш доцільну точку зору, яка дозволить представити ці події відповідно до логіки авторського задуму: «На рівні тексту наратор (або наративний дискурс) формує наратований світ творчо й індивідуалістично. Це відбувається зокрема через встановлення (і зміну) послідовності, у якій представлено події, а також через вибір перспективи (точки зору, фокалізації)» (Fludernik, 2009, p. 6).

Ж. Женетт розрізняє 1) «нульову фокалізацію» (фр. *focalisation zéro*), де оповідь ведеться із точки зору всезнаючого наратора; 2) «внутрішню фокалізацію» (фр. *focalisation interne*), що передбачає оповідь із точки зору персонажа; і 3) «зовнішню фокалізацію» (фр. *focalisation externe*), де оповідь ведеться із точки зору об'єктивного наратора, який не має доступу до свідомості персонажа (або не надає цей доступ читачеві) (Genette, 1965).

Важливий внесок у розвиток теорії точки зору було зроблено Борисом Успенським у праці «Поетика композиції» (1970). На відміну від традиційних «однопланових» підходів до моделювання точки зору вчений виділяє чотири плани її виявлення: 1) «план оцінки» або «план ідеології»; 2) «план фразеології»; 3) «план часопросторової характеристики»; 4) «план психології». У кожному із цих планів події можуть бути висвітлені із «зовнішньої» точки зору (автора/наратора) або «внутрішньої» точки зору (персонажа) (Успенский, 1970).

Систематизувавши й уточнивши здобутки наратологів різних країн, В. Шмід визначив поняття «точка зору» як «обумовлений зовнішніми й внутрішніми чинниками вузол умов, котрі впливають на сприйняття і передачу подій» (Шмид, 2003, с. 121). Науковець виділив просторовий, ідеологічний, часовий, мовний і перцептивний плани точки зору, зазначивши, що в межах кожного із цих планів можливе виявлення нараторіальної або персональної точок зору. Бінарність, на думку В. Шміда, пояснюється тим, що «в зображуваному світі повістувального твору існує дві інстанції, які сприймають, оцінюють, розмовляють і діють; два смислопороджувальних центри – наратор і персонаж» (Шмид, 2003, с. 127).

Постановка мети дослідження. Мета даної наукової розвідки – визначити різновиди точок зору персонажів, експліцитні й імпліцитні чинники їх зміни, художні засоби втілення динаміки точок зору в романі Л. М. Монтгомері «Енн із Острова Принца Едварда» ("Anne of the Island", 1915).

Виклад основного матеріалу. Роман «Енн із Острова Принца Едварда» канадської письменниці Люсі Мод Монтгомері (Lucy Maud Montgomery, 1874–1942) – це третій роман із циклу «Енн із Зелених Дахів» ("Anne of Green Gables", 1908–1942), що складається із дев'яти романів і висвітлює історію життя рудоволосої дівчини на ім'я Енн Ширлі. Обираючи об'єктом дослідження даний художній твір, необхідно враховувати, що роман «Енн із Острова Принца Едварда» було надруковано під час Першої світової війни, котра сколихнула узвичаєний порядок життя і безпосередньо вплинула на світогляд канадського суспільства. Дослідники відзначають, що популярність творів Л. М. Монтгомері у цей період зумовлена бажанням канадців повернутися до «щасливого, знайомого світу» (М. Х. Рубіо), знайти розраду в оптимістичних творах, які зображують мирне життя і повсякденні турботи: «Здається, ніби роман "Енн із Острова Принца Едварда" відірваний від буремних часів, і в певному сенсі так воно і є. У цьому романі Мод повертається до втраченого світу, щоб віднайти розраду. Однак судячи із продажів роману під час війни, величезній кількості читачів він приніс втіху і радість. Мод добре відчувала настрій авдиторії – і своєю популярністю вона завдячує зокрема умінню створювати знайомий щасливий світ, де люди можуть разом радіти. Однак роман "Енн із Острова Принца Едварда" також готував дівчат до того, що чекало на них у майбутньому, – до необхідності відповідати за себе і свої дії, не покладаючись тільки на чоловіків» (Rubio, 2010, p. 186). Зображення нового періоду життя героїні під час навчання у Редмондському коледжі дозволило авторці розкрити такі теми, як значення освіти в житті молодої людини, важливість жіночої дружби, пошук власного шляху до самоствердження й самореалізації у складному й буремному світі.

Основний масив подій, зображених у романі Л. М. Монтгомері, репрезентовано з точки зору наратора, який постає гетеродієгетичним стосовно оповідуваного світу. Самопрезентація такого наратора є імпліцитною: він/вона не бере безпосередньої участі в наратованих подіях, не повідомляє власного імені або деталей автобіографії, не висловлює особисті думки щодо персонажів і ситуацій, зображених у творі. Відповідно позиція наратора розкривається не прямо, а опосередковано – через художні колізії, алюзії та ремінісценції, контрасти, авторську іронію та ін. На підставі аналізу таких імпліцитних чинників можемо відзначити, що наратор висловлює позицію людини, близької за світоглядом, рівнем освіченості й культур-

ного розвитку до біографічного (реального) автора, – людини початку XX ст. Саме тоді в інтелектуальних і мистецьких колах почало формуватися критичне ставлення до вікторіанських цінностей, звичаїв і норм поведінки, що тривалий час регулювали життя канадського суспільства. Новим ідеалом фемінності став образ «Нової жінки» (англ. *New Woman*), який швидко набув популярності у масовій культурі й акцентував увагу на важливості гармонійного розвитку дівчини/жінки в усіх сферах життя (освіта, дружба, спорт, подорожі та ін.).

Переосмислення традиційних уявлень про роль чоловіка і жінки в суспільстві знайшло відбиток у романах Л. М. Монтгомері. Позаяк головними героїнями роману «Енн із Острова Принца Едварда» є дівчата, що прагнуть здобути ступінь бакалавра у Редмондському коледжі, мотив навчання (і пов'язаний із ним мотив від'їзду із рідного дому, що є традиційним для роману виховання) природно посідає центральне місце у наративній структурі твору. Водночас даний мотив набуває особливого звучання у вимірі фемінного дискурсу: якщо для чоловіків – героїв роману виховання основна частина випробувань зазвичай починається *після* старту навчання у новому місті (відповідно ці випробування пов'язані переважно із набуттям нового статусу (студента, підмайстра) і пристосуванням до життя у нових суспільних реаліях), то для героїні роману Л. М. Монтгомері – Енн Ширлі випробування починаються ще *до* того, як вона «спромоглася закінчити складати валізу» (Монтгомері, 2020, с. 18).

Складність психологічного шляху, що має пройти головна героїня роману, полягає передовсім у необхідності примирити власне прагнення до самореалізації та інтелектуального розвитку із думкою спільноти, у якій вона виросла. Уже з перших сторінок роману стає очевидним, що саме жителі містечка Ейвонлі думають про студентів і студенток коледжів: вони «тринькають» гроші на неприпустимі «забаганки», до яких належить зокрема вища освіта (*it was* ***unpardonable*** *of me to* ***squander*** *Marilla's money and my own on such a* ***folly***), швидко стають марнославними і самозакоханими (***dreadful dressy*** *and* ***stuck-up***), нехтують відвідуванням церкви і впадають у гріх (*college students are* ***great sinners*** *<…> many of them actually study their lessons on Sunday*), забувають про своє коріння (*a most* ***insufferable creature***, *<…>* ***looking down*** *on everything and everybody in Avonlea*), а також присвячують основну частину свого часу й зусиль романтичним пригодам натомість навчання (*I don't believe <…> that the students at such colleges* ***ever do much else than flirt****; you're going to college to see if you can* ***catch a man***). Слід зауважити, що такі погляди у романах Л. М. Монтгомері зазвичай висловлено вустами другорядних персонажів (пані Слоун, пані Райт, пані Белл), що виконують функцію «голосу» провінційного канадського суспільства й експлікують його точку зору (в ідеологічному плані) стосовно жінок, котрі наважилися знехтувати традиційними цінностями. Підкреслено емоційна, негативно забарвлена лексика, яку використовують персонажі, промовисто свідчить про засудження вибору Енн.

Проте, незважаючи на те, що роман фактично відкривається тезами про небезпеки для молодих жінок, які приховує в собі коледж, подальші сюжетні колізії послідовно спростовують кожну із цих тез. Незважаючи на острахи пані Райт, Енн не відчуває себе «неотесаною, замурзаною селючкою» (***a snubbed, dowdy, humiliated country girl***) серед модних міських студентів і студенток, натомість вона та її подруги легко входять до редмондського товариства й охоче беруть участь у різних «розвагах» і домашніх вечірках. Енн упевнено здобуває першість серед своїх однокурсниць у вивченні англійської мови та літератури, а її подруга Філіппа Гордон має найвищі оцінки з усіх інших предметів – навіть якщо іноді залишалося таємницею, «де й коли вона знаходила час на уроки» (Монтгомері, 2020, с. 43). Після випуску ж дівчата здобувають постійне місце роботи, що свідчить не лише про визнання їхньої професійної компетентності, але й про здобуття джерела власного доходу.

Жодна із героїнь не ставить собі за мету «вполювати» чоловіка в коледжі й «вигідно» вийти заміж – дружбу і спілкування з хлопцями репрезентовано в романі як природну (але не найголовнішу) частину життя молодої дівчини. Іронізуючи над «культурною неминучістю шлюбу» (англ. *cultural inevitability of marriage*) (Е. Р. Епперлі), наратор водночас утверджує жіночу суб'єктність і суб'єктивність у ставленні до проблем, пов'язаних із роман-

тичними стосунками. Незважаючи на те, що роман завершується традиційною щасливою розв'язкою, у якій серця закоханих поєднуються, шлях головної героїні до цієї розв'язки є складним і тернистим, сповненим сумнівів, рефлексії, пошуків духовних орієнтирів: «Голос Енн у цьому романі звучить зовсім не так мрійливо і сентиментально, як голос героїні роману "Енн із Ейвонлі"; натомість ця Енн проявляє себе часом саркастичною, часом іронічною, часом обуреною, зніченою або просто сердитою. <…> Незважаючи на те, що Енн попри все виходить заміж, питання її щастя зовсім не є однозначним, а її вибір партнера залежить від того, наскільки добре вона знає саму себе» (Epperly, 2014, p. 57).

Маємо акцентувати на тому, що впродовж розгортання сюжету Енн та її подруги висловлюють вкрай різні точки зору стосовно кохання і шлюбу, проте ці точки зору не входять у конфлікт, а радше доповнюють одна одну, висвітлюючи різні аспекти одних і тих самих питань. Для Енн Ширлі кохання є «величною таємницею, котра назавжди змінює життя» (*it was not easy for her to speak to a stranger of* ***the great mystery and transformation of life***). Філіппа Гордон любить бути в центрі уваги й «про своїх женихів говорить, як про добрих друзів» (*she really looks upon boys as* ***good comrades****, and she is pleased when she has dozens of them tagging round*). Рубі Джилліс сприймає кохання як гру, а зростання кількості залицяльників – як можливість похизуватися перед знайомими своєю красою і популярністю (*she* ***plays*** *at love and love-making*).

Чоловічу ж точку зору в романі виражено насамперед вустами Гілберта Блайта, який захоплюється Енн і палко її кохає (*I wonder if I can ever make her care for me*), і Чарлі Слоуна, який вважає за щастя бодай ненадовго опинитися в центрі жіночої уваги (*But Sloane was blissfully ignorant;* ***he thought he was quite a fine fellow*** *to be walking with two such coeds, especially Philippa Gordon, the class beauty and belle*). Важливою особливістю позиції Гілберта у даному контексті є те, що він не наважувався нав'язувати свої почуття Енн, аж доки вона сама не висловила бажання бути разом.

У романі «Енн із Острова Принца Едварда» Л. М. Монтгомері утверджує думку про те, що жінка має право не тільки першою висловлювати свої почуття, але й самостійно приймати рішення стосовно того, *як* відповідати на почуття чоловіка до неї і *чи* відповідати взагалі. Кожна із її героїнь дає згоду вийти заміж лише тоді, коли усвідомлює власну готовність до цього кроку і (що не менш важливо) відчуває, що знайшла саме ту людину, поруч із якою відчуватиме себе щасливою. Навіть Філіппа Гордон, яка прагнула вийти заміж за багатія і дуже довго сумнівалася, обираючи між двома женихами (Алеком і Алонзо), урешті-решт погодилася стати дружиною скромного пастора Джо, якого щиро покохала.

Використання системи вставних оповідей, уведених в основний текст роману у формі листів, дозволяє авторці розкрити особливості точок зору різних персонажів (пані Рейчел Лінд, Деві, Стелла Мейнард), навіть якщо вони не беруть безпосередньої участі в зображених подіях. Важливими чинниками мовного плану «дитячої» точки зору, представленої у романі здебільшого у листах Деві, є допущення навмисних орфографічних і пунктуаційних помилок (*mr. blair is giving 50 sense apeace for good ded roosters now*), повторів (*anne, I want to know*), введення комічних елементів за рахунок буквального сприйняття дитиною метафоричних висловів, казкових сюжетів тощо (*It's snowing some today and Marilla says* ***the old woman in the sky is shaking her feather beds****. Is the old woman in the sky God's wife, Anne? I want to know*). Темп оповіді дитячих листів (прискорений, хаотичний, подекуди незв'язний) контрастує із темпом листів дорослих (розмірений, логічний, послідовний).

Зображення подій крізь призму «дитячого погляду», що нерідко виявляється більш точним і щирим, аніж «погляд дорослих» (позаяк ще не обтяжений суспільними умовностями й стереотипами), дозволяє авторці вплести у канву роману елементи викривального пафосу і висміяти окремі аспекти традиційних норм, правил і цінностей. Саме із точки зору хлопчика Деві у романі репрезентовано критичне ставлення до уявлень про роль жінки у шлюбі (*I think a woman ought to be awful good to her husband.* ***Some poor women haven't any husbands***), правил етикету (*Marilla says* ***we mustent speak ill of the dead****. Why mustent we, Anne? I want to know.* ***It's pretty safe****, ain't it?*), а також пліткарства, що було вкрай розповсю-

дженим явищем у маленьких провінційних містечках (*Mrs. Lynde is a[n] <…> **awful old gossip***).

Прикметною особливістю стилю Л. М. Монтгомері є поєднання експліцитної точки зору (персонажа) з імпліцитним коментарем (наратора), що призводить до взаємодії і взаємонакладання різних наративних шарів, своєрідної наративної «гри» авторськими інтенціями. Погоджуємося із думкою канадської літературознавиці Е. Р. Епперлі, яка слушно зауважила: «Невеличкі романи Л. М. Монтгомері є складнішими, аніж здаються на перший погляд. Ми можемо бачити, що вона, подібно до інших письменниць своєї епохи, грала у літературну гру із неабиякою майстерністю, вводячи до текстів своїх романів серйозну соціальну критику й водночас залишаючись у межах жіночої гідності й респектабельності» (Epperly, 2014, p. 7).

Висновки. Отже, наративна структура роману «Енн із Острова Принца Едварда» являє собою складне багаторівневе утворення, у якому поєднуються різні точки зору (дорослого/дитини, чоловіка/жінки (хлопчика/дівчинки), романтика/філістера тощо). Індивідуальність точки зору кожного персонажа (Енн Ширлі, Філіппа Гордон, Рубі Джилліс, Гілберт Блайт тощо) втілено з допомогою яскравої персонально маркованої мови, фразеології, особистісних оцінок подій тощо. Взаємодія і взаємонакладання різних наративних шарів створює ефект «багатоголосся» роману, а також розширює можливості для читацької інтерпретації. Встановлено, що образ наратора є близьким до біографічного автора, проте не тотожний йому. Образ автора у Л. М. Монтгомері є імпліцитним, авторська позиція висловлюється не прямо, а опосередковано (через художні колізії, контрасти, авторську іронію та ін.).

ЛІТЕРАТУРА:

1. Монтгомері Л.-М. Енн із Острова Принца Едварда / пер. з англ. А. Вовченко. Львів : Урбіно, 2020. 272 с.
2. Успенский Б. А. Поэтика композиции: структура художественного текста и типология композиционной формы. Москва : Искусство, 1970. 225 с.
3. Шмид В. Нарратология. Москва : Языки славянской культуры, 2003. 312 с.
4. Brennan J. G. CLASSICS REVISITED: The Story of a Classic: Anne and After. *The American Scholar*. 1995. Vol. 64. № 2. P. 247–256.
5. Epperly E. R. The Fragrance of Sweet-Grass: L. M. Montgomery's Heroines and the Pursuit of Romance. Toronto : University of Toronto Press, 2014. 275 p.
6. Fludernik M. An Introduction to Narratology. New York : Routledge, 2009. 200 p.
7. Genette G. Figures I. Paris : Éditions du Seuil, 1965. 264 p.
8. Hammill F. Literary Culture and Female Authorship in Canada 1760–2000. Amsterdam : BRILL, 2021. 272 p.
9. MacMurchy M. (1908). L. M. Montgomery of the Island. *Lefebvre, The L. M. Montgomery Reader*. Vol. 1. P. 129–133.
10. Montgomery L. M. Anne of the Island. URL: https://www.gutenberg.org/files/51/51-h/51-h.htm
11. Rubio M. H. Lucy Maud Montgomery: The Gift of Wings. Toronto : Anchor Canada, 2010. 720 p.
12. Scarth K. (2020). From Anne of Green Gables to Anne of the Suburbs: Lucy Maud Montgomery reimagines home in Anne of the Island. *Women's Writing*. Vol. 27. № 2. P. 150–164.
13. Stanzel F. K. Die typischen Erzählsituationen 1955–2015: Erfolggeschichte einer Triade. Würzburg : Königshausen u. Neumann, 2015. 188 S.

REFERENCES:

1. Monthomeri, L.-M. (2020). *Enn iz Ostrova Prynca Edvarda [Anne of the Island]* (A. Vovchenko, Trans.). Urbino. [in Ukrainian]
2. Uspenskij, B. A. (1970). *Pojetika kompozicii: struktura hudozhestvennogo teksta i tipologija kompozicionnoj formy [A Poetics of Composition: The Structure of the Artistic Text and Typology of a Compositional Form]*. Iskusstvo. [in Russian]
3. Shmid, V. (2003). *Narratologija [Narratology]*. Jazyki slavjanskoj kul'tury. [in Russian]
4. Brennan, J. G. (1995). CLASSICS REVISITED: The Story of a Classic: Anne and After. *The American Scholar, 64* (2), 247–256.
5. Epperly, E. R. (2014). *The Fragrance of Sweet-Grass: L. M. Montgomery's Heroines and the Pursuit of Romance*. University of Toronto Press.
6. Fludernik, M. (2009). *An Introduction to Narratology*. Routledge.

7. Genette, G. (1965). Figures I. Éditions du Seuil.
8. Hammill, F. (2021). *Literary Culture and Female Authorship in Canada 1760–2000*. BRILL.
9. MacMurchy, M. (1908). L. M. Montgomery of the Island. *Lefebvre, The L. M. Montgomery Reader*, 1, 129–133.
10. Montgomery, L. M. (1993). *Anne of the Island*. https://www.gutenberg.org/files/51/51-h/51-h.htm
11. Rubio, M. H. (2010). *Lucy Maud Montgomery: The Gift of Wings*. Anchor Canada.
12. Scarth, K. (2020). From Anne of Green Gables to Anne of the Suburbs: Lucy Maud Montgomery reimagines home in Anne of the Island. *Women's Writing*, 27 (2), 150–164.
13. Stanzel, F. K. (2015). *Die typischen Erzählsituationen 1955–2015: Erfolggeschichte einer Triade*. Königshausen u. Neumann.